Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2007–2008

# 31 134 Wijziging van de Wet kinderopvang en enige andere wetten in verband met het herstel van enkele onvolkomenheden in de Wet kinderopvang en het opnemen van een klachtenregeling voor oudercommissies in die wet alsmede in verband met de overgang van het beleidsterrein kinderopvang naar het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

**Nr. 7**

## NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET VERSLAG

Ontvangen 5 november 2007

Met belangstelling heeft de regering kennis genomen van de reacties van de fracties op het wetsvoorstel. In deze nota naar aanleiding van het verslag zal de regering ingaan op de vragen die zijn gesteld. Daarbij wordt de indeling van het verslag als uitgangspunt genomen. Waar dat de beantwoording ten goede komt, zijn gelijkluidende vragen samen genomen.

### I. ALGEMEEN

#### Inleiding

Het verheugt de regering te kunnen constateren dat de leden van de CDA-fractie en de PvdA-fractie met belangstelling kennis hebben genomen van het onderhavige wetsvoorstel en dat de leden van de SP-fractie begrijpen dat de wetswijziging is bedoeld om een aantal onjuistheden te corrigeren, redactionele verbeteringen door te voeren en een onvolkomenheid te herstellen.

#### Het wetsvoorstel

De leden van de CDA-fractie en de leden van de VVD-fractie vinden het van groot belang dat de positie van oudercommissies versterkt wordt en zij vragen de regering om inzicht in de achterliggende redenen waarom de werkgeversorganisaties en ouderbelangenorganisatie, ondanks herhaald verzoek, zelf geen landelijke klachtenkamer voor oudercommissies opgericht hebben.
De voorgenoemde belangenorganisaties zijn niet in staat gebleken om tot een gezamenlijk voorstel voor structurele financiering te komen.

De leden van de CDA-fractie vragen hoe de regering denkt te waarborgen dat ouders op een goede en juiste manier betrokken blijven bij een kindercentrum of gastouderbureau, nu door invoering van de Wet kinderopvang

KST111757
0708tkkst31134-7
ISSN 0921 - 7371
Sdu Uitgevers
's-Gravenhage 2007

de medezeggenschap van ouders beperkt is tot een adviesrecht van de oudercommissie over een aantal met name genoemde onderwerpen betreffende de beleidsvoering.
De echte ouderbetrokkenheid vindt allereerst plaats in de dagelijkse praktijk. De Wet Kinderopvang waarborgt dit via het adviesrecht van de oudercommissie. De reden dat een oudercommissie adviesrecht en geen instemmingsrecht heeft is dat de kinderopvangorganisatie moet zorgen voor een rendabele bedrijfsvoering. Daarin past niet dat de oudercommissie de houder op diens kosten en voor diens risico tot een bepaalde bedrijfsvoering kan dwingen. Ouders die zich niet kunnen vinden in het door een kindercentrum gevoerde beleid, hebben de mogelijkheid te kiezen voor een ander kindercentrum. Indien in de praktijk blijkt dat bij ouders verdergaande medezeggenschap zwaar weegt, zullen houders daar uit concurrentieoverwegingen op kunnen inspelen. Uiteraard staat het de houder vrij de oudercommissie verdergaande bevoegdheden te geven dan in de Wet kinderopvang staat voorgeschreven.

Voorts vragen deze leden om een nadere toelichting over de betrekkelijk eenvoudige wijze waarop oudercommissies een klacht aan de orde kunnen stellen en tot oplossing kunnen brengen.
Een houder van een kindercentrum is verplicht de oudercommissie in de gelegenheid te stellen advies uit te brengen met betrekking tot wijzigingen in de beleidsvoering (zoals openingstijden). Met het adviesrecht houden de inspraakmogelijkheden voor een oudercommissie op. Er bestaat reeds een klachtencommissie voor individuele ouders maar deze doet slechts uitspraken over individuele casussen (zoals pesten). In het voorliggende wetsvoorstel wordt de positie van oudercommissies versterkt door het geven van een wettelijke basis aan een door de houder in te stellen regeling voor de behandeling van klachten. Door deze regeling kan een oudercommissie op een voor de oudercommissie bekende plaats een klacht indienen.

De leden van de CDA-fractie horen verder graag van de regering hoe met de voorgestelde regeling de onafhankelijkheid van de beoordeling van de klachten voldoende is gewaarborgd. De klachtencommissie heeft een onafhankelijke voorzitter. Deze mag niet werkzaam zijn bij of voor een houder. Voorts geldt dat de houder(degene over wie is geklaagd) niet mag deelnemen aan de behandeling van de klachten (artikel 2, tweede lid, onderdeel b, van de Wet klachtrecht cliënten zorgsector (Wkcz)). Verder is er de bestaande Landelijke Klachtenkamer Kinderopvang, die volstrekt onafhankelijk is. Het is wel praktisch, maar niet verplicht voor een ondernemer zich daarbij aan te sluiten.

Vervolgens vragen de leden van bovengenoemde fractie de regering toe te lichten waarom de medezeggenschapsrechten van ouders in de kinderopvang afwijken van de medezeggenschapsrechten van ouders in het onderwijs.
Er bestaan duidelijke verschillen tussen het onderwijs en de kinderopvang. Op het onderwijs is de Leerplichtwet 1969 van toepassing en er is sprake van aanbodfinanciering. De kinderopvang is een marktgerelateerde sector waar keuzevrijheid voorop staat. Daarnaast is er in de kinderopvangsector in principe geen sprake van financiering uit overheidsmiddelen. Gezien deze verschillen heeft de wetgever in de Wet kinderopvang gekozen voor het adviesrecht. De regering ziet geen reden om daarvan af te wijken.

Tot slot vragen deze leden de regering in het bijzonder in te gaan op de verhouding van de medezeggenschapsrechten van ouders tot die van

medewerkers/gastouders en zij vragen of een ongedeelde medezeggenschap voordelen op zou kunnen leveren ten opzichte van het voorgestelde model.
De terreinen waarop ouders een belang van inspraak hebben zijn anders dan die van medewerkers of gastouders. De inspraak van werknemers is geregeld in de Wet op de ondernemersraden.

De leden van de SP-fractie vragen of het mogelijk is om nu, ruim twee jaar na het in werking treden van de Wet kinderopvang, concreet aan te geven in hoeverre er door houders van kinderopvangcentra daadwerkelijk rekening wordt gehouden met de adviezen van de oudercommissie bij het te voeren beleid, gezien de nadrukkelijke bedoeling bij de invoering van de Wet kinderopvang om de oudercommissies een sterke (wettelijke) positie te geven. De regering heeft geen signalen dat het adviesrecht niet voldoet. Door procedures tussen oudercommissies en kinderopvangondernemers wordt aan de waarde van het adviesrecht van oudercommissies in jurisprudentie gestalte gegeven.

Vervolgens vragen deze leden hoeveel klachten van oudercommissies de Stichting Klachtencommissies Kinderopvang sinds de oprichting heeft ontvangen en of de regering aan kan geven wat voor soort klachten het hier betreft.
In de afgelopen 4 jaar is het aantal klachten toegenomen van 10 in het eerste jaar naar 60 in het lopende jaar. Bij de Landelijke Klachtencommissies Kinderopvang worden veelsoortige klachten neergelegd variërend van klachten over de kwaliteit van de zorg tot klachten over de openingstijden van de opvang. Het jaarverslag van de Stichting Klachtencommissies Kinderopvang geeft een specifiek beeld van de klachten die worden behandeld.

De leden van bovengenoemde fractie vragen de regering of de klachten iets zeggen over de wijze waarop oudercommissies (in staat worden gesteld te) functioneren binnen de kinderopvangcentra.
De wijze waarop een oudercommissie functioneert is van veel dingen afhankelijk. Het feit dat een klacht geuit wordt, is er daar één van. Daarbij is met name van belang of de klacht ook daadwerkelijk gegrond wordt verklaard.

Deze leden geven voorts aan dat zij zich zorgen maken over de 10% van de gemeenten die volgens rapportages van de IWI eind 2006 nog niet «volop werk maken van de inrichting van het eerstelijnstoezicht op de wet Kinderopvang» (IWI-rapport «De tweede stap»), aangezien het toezicht op de voorgestelde klachtenregeling is opgedragen aan het college van burgemeester en wethouders. Zij vragen waar de oudercommissies met hun klacht(en) heen kunnen in die gemeenten waar de houders van kinderopvangcentra nog geen regeling hebben getroffen ter behandeling van klachten of in de uitvoering daarvan tekort schieten en zij vragen wie er zorg voor draagt dat hun klacht(en) op korte termijn worden behandeld en wie vervolgens controleert of de houder het oordeel van de klachtencommissie uitvoert.
Met de invoering van de Wet kinderopvang zijn gemeenten verantwoordelijk voor het toezicht op de houders van kinderopvangcentra en gastouderbureaus. Gemeenten laten het toezicht uitvoeren door de GGD. Oudercommissies kunnen zich altijd richten tot de GGD in hun regio of tot GGD Nederland. Indien de houder is aangesloten bij één van de twee werkgeversorganisaties is een gang naar de geschillencommissie een mogelijkheid.
Het lopende traject ter versterking van het toezicht door GGD Nederland en de VNG is met twee jaar verlengd, om zo het handhavingsbeleid van de gemeenten nader invulling te geven.

De leden van de SP-fractie geven aan dat in het voorliggende wetsvoorstel wordt voorgeschreven dat klachten worden behandeld door een commissie van tenminste drie personen, waarvan in ieder geval de voorzitter niet werkzaam is bij of voor de houder. Deze leden betwijfelen zeer of dit leidt tot de geclaimde objectieve klachtenbehandeling en zij vragen de regering hoe de onpartijdigheid van commissieleden gegarandeerd kan worden als twee van de drie commissieleden werkzaam zijn voor het kinderopvangcentrum en zij vragen of de regering een dergelijke situatie gewenst acht. Daarnaast vragen zij wat het risico is dat de leden van een dergelijke commissie (en daarmee waarschijnlijk de hele commissie) door de oudercommissie niet worden erkend als onpartijdig.
De klachtencommissie wordt voorgezeten door een onafhankelijke voorzitter. Deze mag niet werkzaam zijn bij of voor de houder. Verder is er de Landelijke Klachtenkamer Kinderopvang, die volstrekt onafhankelijk is. Het is het voor een ondernemer praktisch om zich daarbij aan te sluiten.

Voorts geven deze leden aan dat in het voorliggende wetsvoorstel wordt gesproken over een klachtenprocedure voor oudercommissies «door de houder in te stellen». Zij vragen of hiermee de deur openstaat voor het instellen van of het aansluiten bij een eigen, lokale of regionale klachtenkamers en zo ja, hoe de regering voornemens is de kwaliteit en de uniformiteit van de uitspraken van deze klachtenkamers te garanderen. Zij vragen zich af hoe zich dat verhoudt tot het instellen van een landelijke klachtencommissie en zij vragen of hier het uitgangspunt is dat de houder wordt verplicht zich «aan te sluiten» bij een landelijke klachtenkamer.
Een houder kan er voor kiezen een eigen, lokale of regionale klachtencommissie op te richten, dan wel zich daarbij aan te sluiten. In plaats daarvan kan hij er ook voor kiezen zich aan te sluiten bij de Landelijke Klachtenkamer Kinderopvang, waarbij houders zich eenvoudig kunnen aansluiten. Een verplichting voor houders om zich aan te sluiten bij deze landelijke klachtenkamer is er niet.

De leden van de SP-fractie vragen daarnaast, met betrekking tot de uitspraken van de klachtencommissies zelf, waarom er niet voor is gekozen om de uitspraken van de klachtencommissies bindend te verklaren.
De voorgestelde wetswijziging sluit aan bij de bepalingen van de Wkcz. In deze wet is een dergelijke bindende uitspraak niet opgenomen. Wel kunnen betrokken partijen vooraf overeenkomen dat de uitspraak van de klachtencommissie voor hen bindend zal zijn.

Deze leden vragen voorts hoe de regering ervoor zorg draagt dat oudercommissies goed op de hoogte worden gesteld van de klachtenprocedure.
De GGD ziet in opdracht van de gemeente toe op de naleving van de regels. De houder dient daarbij aan te tonen dat hij de oudercommissie op een goede manier op de hoogte stelt van de klachtenprocedure. De klager (oudercommissie) en degene over wie is geklaagd (houder) kunnen zich beiden juridisch laten bijstaan.

Tenslotte vragen deze leden of de steun zowel geldt voor de voorbereiding voor de hoorzitting, als wel voor het schriftelijk formuleren van de klacht en zij vragen wie klager en beklaagde bij staat en wie dat betaalt en wie de kosten van de gehele klachtenprocedure betaalt.
Het is afhankelijk van de afspraken die gemaakt worden wie de verschillende kosten moet dragen. De werkwijze van de Landelijke Klachtenkamer Kinderopvang bepaalt dat de ouder(commissie) geen kosten hoeft te betalen. Voor de klachtenprocedure bij de Landelijke Klachtenkamer Kinderopvang geldt dat de ondernemer de kostprijs betaalt.

De leden van de VVD-fractie vragen waarom al in april 2007 door de regering is besloten om af te zien van het verstrekken van een startsubsidie aan de Stichting Klachtencommissies Kinderopvang om in 2007 tot een klachtenkamer te komen en waarom besloten is de zaken zelf te regelen.
De startsubsidie is door de minister van SZW verleend aan de Stichting Klachtencommissies Kinderopvang voor het jaar 2007. De regering is een voorstander van zelfregulering. Daarom zal de Landelijke Klachtenkamer Kinderopvang financieel niet structureel ondersteund worden en is aan partijen in december 2006 gevraagd om te komen met een nadere invulling van hun toezegging (gedaan in oktober 2006) om te komen tot een oprichting van een klachtenkamer. In april is, na herhaaldelijk verzoek om uitsluitsel, gestart met een wettelijke procedure aangezien die op 1 januari 2008 van kracht moet zijn. De subsidieperiode aan de Landelijke Klachtenkamer Kinderopvang loopt dan af.

Daarnaast vragen deze leden de regering aan te geven wat er is gebeurd met de subsidie die aan de Stichting Klachtencommissies Kinderopvang is verstrekt.
Met de subsidie zijn verschillende acties ondernomen. Het ambtelijke apparaat en de website van de Landelijke Klachtenkamer Kinderopvang is aangepast. Daarnaast is overleg gestart met BOinK, de MOgroep en de Brancheverenigingover de invulling van een klachtencommissie. Vanaf de zomer van dit jaar is de Landelijke Klachtenkamer Kinderopvang voor oudercommissies daadwerkelijk operationeel.

Vervolgens willen de leden van de VVD-fractie weten of de regering kan aangeven wat de administratieve lasten zijn voor kindercentra en gastouderbureaus vanwege de versterking van de positie van de oudercommissies. Zij vragen of het voorstel is voorgelegd aan Actal, en zo ja wat hier de resultaten van waren, en zo nee of de regering bereid is om dit alsnog te doen.
Deze regeling is niet aan Actal voorgelegd aangezien wordt aangesloten bij de bestaande bepalingen uit de Wkcz. In die zin vindt er geen wijziging plaats. In de Wkcz wordt uit oogpunt van administratieve lasten de regeling zo sober mogelijk te gehouden. Om deze reden is de regering niet voornemens dit voorstel alsnog aan Actal voor te leggen.

Tenslotte willen de leden van bovengenoemde fractie weten of de regering kan aangeven of er nog kosten verbonden zijn aan de overgang van het beleidsterrein kinderopvang van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid naar het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.
Aan de overgang van het tweedelijnstoezicht van de Inspectie Werk en Inkomen naar de Inspectie van het Onderwijs, hetgeen in dit wetsvoorstel wordt geregeld, zijn nauwelijks kosten verbonden. Het betreft met name een verschuiving van salaris- en overheadkosten. Voor ouders en kinderopvangondernemers treedt geen effect op.

## II. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

### Artikel I, onderdeel H (artikel 60a Wet kinderopvang)

De leden van de CDA-fractie vragen of de onafhankelijkheid van de klachtencommissie duidelijk in de tekst tot uitdrukking kan worden gebracht. Daarnaast achten zij het van belang dat de betrokkenheid van de ouders bij een kindercentrum of gastouderbureau door middel van medezeggenschap op een goede manier gewaarborgd is en zij vragen daarom om een toelichting op de klachtenprocedure.
Dit wetsvoorstel verplicht de houder van een kindercentrum of gastouder-

bureau een regeling te treffen ter behandeling van klachten van de oudercommissie over een door hem voorgenomen besluit als bedoeld in artikel 60, eerste lid, van de Wet kinderopvang. Het gaat daarbij om klachten over de wijze waarop de houder bij zijn besluitvorming over het te voeren beleid in het kindercentrum of gastouderbureau, rekening houdt met de adviezen van de oudercommissie. Omdat de Wkcz al van toepassing is op (de behandeling van klachten van ouders die gebruik maken van opvang in) kindercentra en gastouderbureaus, is voor de procedurele eisen waaraan de voorgestelde klachtbehandeling moet voldoen alsook voor de regels betreffende het toezicht en de privacyaspecten, aangesloten bij de bepalingen van die wet. Voorgeschreven is dat klachten worden behandeld door een commissie van ten minste drie personen, waarvan in ieder geval de voorzitter niet werkzaam is bij of voor de houder (artikel 2, tweede lid, onderdeel a, van de Wkcz). Hierdoor wordt een objectieve klachtbehandeling gewaarborgd. Om die reden geldt voorts dat de houder (degene over wie is geklaagd) niet mag deelnemen aan de behandeling van de klacht (artikel 2, tweede lid, onderdeel b, van de Wkcz). Verder moet in de klachtenregeling een termijn worden vastgesteld waarbinnen de klachtbehandeling dient te zijn afgerond. Als daarvan moet worden afgeweken, moeten alle betrokkenen daarvan gemotiveerd in kennis worden gesteld (artikel 2, tweede lid, onderdelen c en d, van de Wkcz). Ook worden klager (oudercommissie) en degene over wie geklaagd is (houder) in de gelegenheid gesteld te worden gehoord en kunnen beiden zich laten bijstaan (artikel 2, tweede lid, onderdelen e en f, van de Wkcz).

De leden van de SP-fractie vragen wat bedoeld wordt met de zinsnede dat de houder «de getroffen regeling op passende wijze onder de aandacht van de oudercommissie» brengt en zij vragen welke concrete maatregelen er genomen moeten zijn om hier aan te voldoen.
De GGD ziet in opdracht van de gemeente toe op de naleving van de regels. De houder dient daarbij aan te tonen dat hij de oudercommissie op een goede manier op de hoogte stelt van de klachtenprocedure.

De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
S. A. M. Dijksma